

INHOUDSOPGAVE VNS TOEN EN THANS (VNSTNT)

2	REDACTIONEEL	Redactie
3	VERSLAG NIEUWJAARSRECEPTIE	Redactie
4	WAT KOMT: DE VOORJAARSREUNIE	Evenementencie
7	SCHEEPVAARTTEKENINGEN	Theo Kuyper
8	SCHEEPVAARTUITDRUKKINGEN (DEEL 1)	Jan Nieuwenburg
9	UIT DE KRANT	Jacques vd Hidde
11	SCHEEPVAART AQUARELLEN	Piet Sijtema
12	TOELICHTING OP AQUARELLEN	Klaas Ruijg
12	VETERANENDAG	Jacob v Urk
13	STATISTIEKEN VOE-VNS	Gerrit v Lonkhuijzen
14	LAATSTE REIS “UPESI”	Jan Storm
16	SMOKKELEN	Nico Roskam
18	VERVLOGEN TIJDEN: april 1961	Redactie
19	ZONNEKERK – EEN REISVERSLAG	Paul Louer
22	RECTIFICATIE	Peter Joon
23	JOSEPH STALIN EN DE ELANDSFONTEIN	L.L. v Münching
23	LEZERSREACTIE	Hans Meijer
25	VERVLOGEN TIJDEN: oktober 1963	Redactie
26	LADINGBEHANDELING (DEEL 4 - SLOT)	Jacques vd Hidde
29	MUTATIES LEDENBESTAND	Gerrit v Lonkhuijzen
29	LEDENAANTAL	Gerrit v Lonkhuijzen

LOCATIE NIEUWJAARSRECEPTIE

plattegrond

de bar

vanaf het water

SCHEEPVAARTUITDRUKKINGEN - DEEL 1

De Scheepvaart heeft, behalve de Reders ook de Nederlandse Taal rijk gemaakt! De woorden zijn van *Jan Nieuwenburg* die onderstaande uitdrukkingen voor ons verzamelde.

Volgende week deel 2.

De boot missen	Iemand in de boot nemen
Roerloos staan	Hij heeft het roer stevig in handen
Alle zeilen bijzetten	Het gaat hem voor de wind
Alle hens aan dek	Drie maal is scheepsrecht
Hij heeft het lek boven	Nog veel voor de boeg hebben
Aan de grond zitten	De beste stuurman staan aan wal
De deur uitloodsen	Dit loopt de spuigaten uit
Pompen of verzuipen	Het zal zo 'n vaart niet lopen
Overstag gaan	Achter het net vissen
De boot afhouden	Roeien met de riemen die je hebt
Kant noch wal raken	In rustiger vaarwater komen
Van koers veranderen	Geen zee ging hem te hoog
Gekielhaald worden	Met man en muis vergaan
De vis wordt duur betaald	Hij is met de noorderzon vertrokken

---

Jan kon het niet laten en gaf ook nog dit voorbeeld:

Toppunt van optimisme: Hongerige meeuwen achter een VNS-schip

De Oud-Rotterdammer - De krant voor de 50-plusser - 10 december 2013

Eerder schreef ik over de Victory's en Liberty's. Deze schepen waren tot in de kleinste details identiek. Zelfs de uitrusting, zoals brandslangen, brandblussers reddingsmiddelen, bevond zich op dezelfde plaats. De Verenigde Nederlandse Scheepvaartmaatschappij beheerde zes Victoryschepen. Ze waren ook in dezelfde kleuren geschilderd.

Op het hoofddek van de Meerkerk, en dus ook op alle andere Victoryschepen, waren drie hutten aan stuurboordzijde waarin de tien matrozen, de dekjongens en de kabelgast huisden. Aan bakboordzijde hadden het machinpersoneel en de civiele dienst hun hutten in dezelfde indeling als die van de dekdienst. Op de bovenliggende dekken huisden de officieren. Eind 1953 lag de Mariekerk gemeerd in Mombassa, de haven van Kenia, toen nog een Engelse kolonie. Ze lag midscheeps tegenover een ruimte tussen twee loodsen waar een weg lag naar de toegangspoort van het havengebied. Uit de richting van de poort keek men dus tegen de midscheeps van de Mariekerk. Na het avondeten ging een deel van de bemanning de wal op om zich in de kroegen te verpozen. Terwijl de mannen zich aan de wal vermaakten, ontving de scheepsleiding opdracht van de havenautoriteiten het schip een scheepslenge naar voren te verhalen, omdat de Meerkerk op die plaats moest komen te liggen. Toen wij om een uur of negen aankwamen, lag de Mariekerk ruim een scheepslenge naar voren, terwijl

de Meerkerk nu met haar midscheeps recht voor die weg naar de poort lag. Nadat wij waren afgemeerd, konden we afnokken. Sommigen gingen nog de wal op, maar de meesten gingen naar de kooi. Wij lagen met vier man in een hut aan stuurboord. Ik had een bovenkooi. Bertus, die de onderkooi beneden mij had, ging nog even met een paar anderen de benen strekken. Ik ging nog wat liggen lezen, de twee andere maten in de hut deden de ogen toe. Het was een uur of twaalf, toen ik zacht geschuifel in de hut hoorde. Ik vermoedde dat Bertus terugkwam. Hij deed heel zachtjes zonder het licht aan te steken. Wij hadden onze kooigordijntjes dicht. Ik hoorde dat Bertus ook zijn gordijntjes dicht schoof en zonk weer weg in Morpheus' armen.

Wie ben jij?

Plotseling werd ik gewekt door ruziënde stemmen. Het licht werd aangestoken. Eerst dacht ik dat we gepord werden om aan dek te komen en schoof mijn kooigordijntjes open. De andere twee maten leunden half slaperig uit hun kooien. Bertus stond voor mijn kooi in zijn onderbroek. Hij maakte ruzie met iemand die onder

mij lag. “Hé joh, wat doe jij in mijn kooi?”, hoorde ik hem zeggen. Iemand gaf antwoord. “Sodemieter op, joh. Wie ben je? Wat mot je?”

Ik leunde voorover om te zien wie daar vanuit die kooi van Bertus antwoord gaf. Ik zag een jonge vent van onze leeftijd, een jaar of twintig dus. Hij sprak met een Amsterdams accent. Ik rook een flinke alcoholwalm. Bertus stond ook niet al te vast op zijn benen.

Hij moest zich een beetje vasthouden aan de rand van mijn kooi. Beiden hadden zich niet aan de limonade bezondigd.

“Je ligt in mijn kooi”, zei Bertus. “Wat doe je in mijn kooi? Wie ben je? Kom er uit man.” De ander was het daar niet mee eens. “Wat is er joh, wat mot je? Donder op. Dit is mijn kooi.”

Nu begonnen de twee aan de overkant zich ermee te bemoeien. Er was kennelijk een misverstand in het spel. Het duurde een poosje voordat de zaak opgehelderd was, want beiden zagen het niet zo helder meer. Maar het werd de vreemdeling door al die onbekende gezichten duidelijk dat hij verdwaald was. Hij kon niet anders doen dan de kooi uitkomen en zijn kleren opzoeken. Toen we begrepen wat er fout was, konden we, Bertus en de

vreemdeling inclusief, de humor ervan inzien. Het was een koddig tafereeltje, Bertus in zijn onderbroek en de ander die zich slaapdronken stond aan te kleden, beiden niet al te vast op de kuierlatten.

Beneveld

Toen de zaak dus duidelijk geworden was, zei de vreemdeling dat hij Arie heette en matroos was op de Mariekerk. Hij was van de wal gekomen en recht voor hem zag hij naar zijn mening zijn schip liggen. Hij kon ook niet weten dat de Mariekerk was verhaald. En als je dan met een beneveld brein van de wal af komt, zeg maar stomdronken, ja, dan wil het wel eens gebeuren dat je je vergist en verdwaalt.

De volgende morgen werd in de messroom heel wat afgelachen en de kwinkslagen waren niet van de lucht. “Kon je geen meissie vinden, Bertus?” “Hé Bertus, je kwam zeker wel in een lekker warm bedje?” “Bertus, mag ik vanavond bij je slapen?”

Meer van zulke opmerkingen en grappen vlogen over tafel. ‘s Middags kwam Arie met een doos bier excuses maken. Er werd nog wat nagepraat en hartelijk gelachen. Arie vertelde dat ook op de Meerkerk de grollen en grappen niet van de lucht waren.

“Arie”, zei Bertus, “we gaan vanavond samen de wal op. Dan zorg ik wel dat je goed en wel op de Mariekerk komt.” “Nou”, zei iemand, “als dat maar goed gaat!”

J.Kunz

jacobkunz@kpnplanet.nl

JOSEPH STALIN EN DE ELANDSFONTEIN (uit: VNS-TNT 74)

Elandsfontein te Vlissingen

Jagersfontein in vol ornaat

We ontvingen een reactie op dit artikel uit de vorige VNS-TNT, die we in zijn geheel zullen plaatsen. We leiden het verhaal nog even in.

HISTORIE

Om uw geheugen op te frissen nog een korte historie over dit VNS-schip:

30 maart 1940. Tewaterlating van het m.s. “Elandsfontein”, bestemd voor de Holland-Afrika Lijn van de Vereenigde Nederlandsche Scheepvaartmaatschappij op de werf van Schichau te Elbing. In verband met de reeds uitgebroken Tweede Wereldoorlog zal het schip in Weichselmunde worden opgelegd. Direct na afloop van de oorlog zal het schip tot Russische oorlogsbuit worden verklaard.

Eerst na vele onderhandelingen slaagt men er in om de “Elandsfontein” bij de werf van de Koninklijke Maatschappij “De Schelde” in Vlissingen weer af te kunnen bouwen. Het schip wordt omgedoopt tot “Jagersfontein”.

Bron: L.L. von Münching:

De Ned. koopvaardij 1913-1970 in: DEW jrg 57 nr S

REACTIE VAN LEZER op het artikel

Geachte heer Kuyper,

Toen ik op de HBS zat wilde ik na het halen van mijn diploma bij de Koninklijke Marine gaan varen. Een tante van mij werkte bij de heer Lindner die gepensioneerd marine officier was. Zij regelde dat ik eens met de heer Lindner kon praten. Maar de keuze van de Marine voor toelating

tot het KIM was niet op mij gevallen en ik ging naar de Kweekschool voor de Zeevaart. Aansluitend ging ik varen bij de VNS en daar heb ik nooit spijt van gehad. Mijn eerste reis maakte ik op de Oranjefontein. Ik had contact gehouden met Lindner. Toen hij hoorde dat ik op de Oranjefontein had gevaren vroeg hij zich af of dat zijn schip was. Maar het schip bleek de Jagersfontein / Elandsfontein te zijn.

Wat was het geval. Na de oorlog was Lindner Nederlands Consul in Polen geworden. In die hoedanigheid had hij zich beziggehouden met de onderhandelingen over de vrijgave van de Elandsfontein. Lindner zei tegen mij: Als ik geen marineofficier geweest was zou ik het schip nooit vrij gekregen hebben. Hij kende de sfeer van de andere partij. Dat waren ook marine-officieren.

Lindner zal ook niet geweten hebben van het telegram van Van Eendenburg. Waarschijnlijk heeft Stalin achter de schermen het laatste beletsel weggenomen nadat Lindner voorwerk had gedaan.

Hans Meijer

ANTWOORD VAN DE REDACTIE

Geachte heer Meijer,

Dank voor uw reactie op het artikel in VNS-TNT over de Elandsfontein, welke wij onverkort in het volgende nummer no.75 zullen plaatsen. Frappant is dat er veelvuldig feiten aan het licht komen over de naoorlogse tijd. Intrigerend is hoe herstelbetalingen, molest risico's en besognes tussen Geallieerden en As versus Neutrale landen werden "opgelost". Het doen en laten tussen Vrije en Vichy Fransen is hier een voorbeeld van. Bijvoorbeeld over geredde Nederlandse zeelieden die op Madagaskar (Vichy Frans) aan land kwamen.

Rest mij u en de uwen prettige kerstdagen en een gelukkig Nieuwjaar toe te wensen.

De Redactie